

Diplomaté a jejich výsady

Jménem každého státu vystupují ve vztazích s jinými státy jednak jejich volené orgány a osoby (prezident, vláda, jednotliví ministři), které však primárně působí uvnitř hranic svého státu nebo případně ovlivňují zahraniční politiku prostřednictvím svých zahraničních cest, a jednak orgány zahraniční, působící mimo svůj domovský stát.

Jménem každého státu vystupují ve vztazích s jinými státy jednak jejich volené orgány a osoby (prezident, vláda, jednotliví ministři), které však primárně působí uvnitř hranic svého státu nebo případně ovlivňují zahraniční politiku prostřednictvím svých zahraničních cest, a jednak orgány zahraniční, působící mimo svůj domovský stát. Těmito orgány, jejich pravomocemi, úkoly a také výsadami se budeme v tomto článku podrobněji zabývat.

Právo státu být v diplomatických stycích s jinými státy, historicky latinsky označované jako *ius legationis*, patří k základním právům každého svrchovaného státu a konkrétně představuje právo zřizovat na území jiných států stálé diplomatické mise a právo přijímat (vysílat) diplomatické zástupce. Pokud bychom pátrali po písemných pramenech upravujících námi vybranou problematiku, zjistíme, že právo diplomatů a konzulů je upraveno ve Vídeňské úmluvě o diplomatických stycích z 18.4.1961 (v ČSSR vyhlášena pod č. [157/1964](#) Sb.) a ve Vídeňské úmluvě o konzulárních stycích z 24.4.1963 (č. [32/1969](#) Sb.).

Pojmem zahraniční zástupci státu můžeme rozumět ty orgány vysílajícího státu, které jsou natrvalo (dlouhodobě) vyslány do státu přijímajícího (nebo k mezinárodní organizaci – jako např. OSN), aby tam hájily zájmy vysílajícího státu. V rámci tohoto širokého pojmu pak rozlišujeme (jak vyplývá z názvů výše zmíněných úmluv) diplomaty (diplomatické mise) a konzuly. Diplomaté mají zpravidla za úkol hájit zájmy svého státu u nejvyšších orgánů státu přijímajícího, což v praxi představuje zejména vyjednávání s vládou a jinými představiteli státu o všech potřebných otázkách (včetně politických, vojenských apod.), informovat představitele svého státu o dění v přijímajícím státě (a toto tedy pozorovat, ovšem bez jakéhokoli vměšování do vnitřních záležitostí tohoto státu) a v neposlední řadě též podporovat přátelské vztahy mezi oběma státy. Konzulové jsou pak ve styku pouze s podřízenými orgány přijímajícího státu a lze je označit spíše za administrativní pracovníky vysílajícího státu, protože jejich hlavní náplní je obstarávání úřední agendy pro obyvatele vysílajícího státu na území státu přijímajícího (udělování víz, zastupování při jednání s úřady, vydávání náhradních cestovních dokumentů apod.) V praxi se pak velmi často lze setkat se stavem, kdy funkce konzulů jsou vykonávány diplomatickými zástupci v rámci konzulárního oddělení (tj. v jedné budově). Naopak s opačným případem, kdy konzul je pověřen výkonem diplomatických úkolů, se lze setkat pouze výjimečně.

V čele každé diplomatické mise vysílajícího státu stojí její vedoucí. Tito vedoucí jsou rozděleni

do tří tříd a to na velvyslance (nuncie - obdoba velvyslanců ovšem jménem Papežského státu), kteří jsou pověřeni u hlav států, vyslance (internuncie) pověřené opět u hlav států a chargé d'affaires pověřené u ministra zahraničních věcí. Dříve mělo toto rozlišování praktický význam a záviselo často například na významnosti a velikosti vysílajícího státu, dnes nemá kromě pořadí a etikety při vystupování vůči orgánům přijímajícího státu a ostatním diplomatickým zástupcům žádný praktický význam. Nejčastěji se den lze setkat s velvyslanci (bez ohledu na velikost státu).

Diplomatická mise má zpravidla své sídlo v hlavním městě přijímajícího státu, což je logickým důsledkem potřeby být v centru dění a v dosahu orgánů přijímajícího státu. Každá diplomatická mise má svůj personál, a to jak diplomatický (velvyslanci, vyslanci, chargé d'affaires, radové, tajemníci, atašé ad.) tak technický (kuchaři, uklízečky, řidiči apod.). Početní stav si obvykle určuje vysílající stát podle svých potřeb a je nutné jej vždy dohodnout i se státem přijímajícím.

Nyní se již dostáváme k výsadám a imunitám těchto diplomatických misí a jejich pracovníků. (Každý se již jistě setkal s tyto výsady předznamenávajícím označením vozidel diplomatických misí - CD neboli corpus diplomaticus). Výsady a imunity jsou přiznávány diplomatickým misím a jejich personálu, aby byl umožněn nerušený a účinný výkon jejich funkcí. Konkrétně to znamená například právo používat vlajku a znak vysílajícího státu na budově mise, povinnost přijímajícího státu chránit budovu mise a její personál, právo na nerušený styk s vládou svého státu a samozřejmě a především právo osobní nedotknutelnosti pracovníků mise (jehož rozsah klesá přímo úměrně hierarchickému postavení a pracovní činnosti jedince, tedy je největší u velvyslanců a nejnižší u jejich zahradníků). Posledně zmíněné právo představuje mj. že diplomatický zástupce nesmí být zatčen nebo zadržen, smí se volně pohybovat po území přijímajícího státu, je vyňat z jurisdikce přijímajícího státu, je osvobozen od všech daní a poplatků apod.

V případě malých států, které nemají dostatek prostředků na financování svého zastoupení ve všech potřebných státech, se lze setkat také s tím, že diplomatická mise tohoto státu v jednom státě vykonává své funkce i ve vztahu k jednomu či několika dalším státům. Další variantou je pak případ, kdy ve státě kde chybí zastoupení nějakého státu, vykonává jeho jménem tato práva diplomatická mise státu jiného - tzv. ochranné mocnosti.

Použité prameny:

Seidl-Hohenveldern, I., Mezinárodní právo veřejné, 1. vyd., ASPI, Praha, 2001

Potočný M., Ondřej, J., Mezinárodní právo veřejné - zvláštní část, 3. vyd., C.H.Beck, Praha, 2002

Další články:

- [Platformová práce](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Systémová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti](#)
- [Daňová ztráta a její vliv na lhůtu pro stanovení daně](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Několik poznámek z pera Nejvyššího soudu k nemocem z povolání a důkazní nouzi](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)